

Nr 41.

Ankom till riksdagens kansli den 27 maj 1921 kl. 8 f. m.

Bevillningsutskottets betänkande, i anledning av väckt motion om ändrad lydelse av 55 § 2 mom. förordningen angående försäljning av rusdrycker.

(2:a avd.)

Närvarande: herrar Röing, frih. Fleming, Antonsson, Wijk, Gustaf Nilsson, K. A. Nilson, Åhlmans Olof Olsson, Rosén, Eriksson i Grängesberg, Olsson i Ramsta, Lithander, Johansson i Kullersta, P. Albert Bergström, Grevesmühl, J. A. Eriksson, Sköld, Kant, Ericson i Oberga, Lövgren i Nyborg och Brännström.

I en inom andra kammaren väckt, till bevillningsutskottet hänvisad motion nr 103 har herr *Nylander* hemställt »att riksdagen för sin del ville besluta, att stadgandet i 55 § 2 mom. rusdrycksförsäljningsförordningen måtte erhålla följande ändrade lydelse:

Vid offentligt skådespel eller varieté-, cirkus- eller annan dylik föreställning eller, med undantag av konsert, vid vilken uteslutande utföres instrumentalmusik, varje annan föreställning, till vilken allmänheten har tillträde, eller vid offentlig danstillställning må utskänkning av spritdrycker icke ske i lokal eller å plats, därifrån är utsikt till skådebanan eller annan plats, där föreställningen gives; dock må Konungens befallningshavande, efter magistratens eller kommunalnämndens hörande, för särskilt tillfälle medgiva undantag från det sålunda meddelade förbudet.»

Beträffande motiveringen härför får utskottet hänvisa till motionen.

Förordningen den 9 juni 1905 angående försäljning av brännvin innehöll under mom. 3 i 28 § följande bestämmelse:

Historik.

Bihang till riksdagens protokoll 1921. 7 saml. 35 häft. (Nr 41.)

3. Vid offentlig föreställning, såsom skådespel, lindansning, konstridning, förevisning av djur, konststycken eller annat dylikt, eller, med undantag av konsert, vid vilken uteslutande utföres instrumentalmusik, varje annan föreställning av vad beskaffenhet som helst, vilken genom allmän tidning, anslag eller annorledes kungöres, eller vartill inträdeskort försäljas, eller avgift på ett eller annat sätt från allmänheten fordras, begäres eller mottages, eller till vilken allmänheten eljest har tillträde, må utskänkning av brännvin icke äga rum i lokal eller å plats, därifrån är utsikt till skådebanan eller annan plats, där föreställningen gives; dock må Kungl. Maj:ts befallningshavande för särskilt tillfälle medgiva undantag från det sålunda meddelade förbud.

Något motsvarande stadgande förekom icke i förordningen av samma dag angående försäljning av vin och öl.

I det förslag till förordning angående försäljning av rusdrycker, som nykterhetskommittén med betänkande av den 5 januari 1914 avgav, hade 87 § 4 mom. följande lydelse:

4. Vid offentligt skådespel eller varieté-, cirkus- eller annan dylik föreställning, eller, med undantag av konsert, vid vilken uteslutande utföres instrumentalmusik, varje annan föreställning, till vilken allmänheten har tillträde, eller vid offentlig danstillställning må utskänkning av rusdrycker icke ske i lokal eller å plats, där föreställningen eller danstillställningen äger rum, eller i annan lokal, som med förstnämnda lokal står i inre förbindelse.

I den av kommittén anförda speciella motiveringen för nämnda författningsförslag yttrades beträffande de sålunda ifrågasatta bestämmelsernas innebörd och syfte bland annat följande:

»Först och främst har förbudet med hänsyn till den i detta lagförslag hävdade önskvärdheten av att såvitt möjligt enahanda bestämmelser tillämpas för utskänkningen av spritdrycker, vin och öl, utsträckts att gälla jämväl sistnämnda bäggeslag av rusdrycker.

Vidare har förbudet utsträckts att gälla även i fråga om offentlig danstillställning. — — — Även i fråga om de lokaler eller den plats, förbudet avser, har detsamma erhållit en något vidgad omfattning. Medan sålunda enligt den nu gällande bestämmelsen ifrågavarande utskänkingsförbud avser 'lokal eller plats, därifrån är utsikt till skådebanan eller annan plats, där föreställningen gives', innefattar kommitténs förslag förbud mot utskänkning 'i lokal eller å plats, där föreställningen eller danstillställningen äger rum, eller i annan lokal, som med förstnämnda lokal står i inre förbindelse'. Syftet med denna ändring är att giva ifrågavarande bestämmelse större effektivitet. Värdet av densamma i dess nuvarande lydelse måste nämligen anses i väsentlig mån förringat genom den av lagen medgivna möjligheten att anordna utskänkning i lokal, som äger inre kommunikation med föreställningslokalen. Den sålunda föreslagna skärpningen bör enligt kommitténs övertygelse vara ägnad ett icke oväsentligt påverka de offentliga dryckessederna i vårt land. Borttagandet av mellanaktsserveringen skulle säkerligen icke vålla något avbräck för de teatrar, som hava verkligt värdefulla prestationer att bjuda på.»

Då bevillningsutskottet vid 1917 års riksdag, med anledning av i ämnet väckta motioner och, i vad avsåg försäljningens ordnande, i avslutning till nykterhetskommitténs författningsförslag, med betänkande nr 12 framlade förslag till förordning angående försäljning av rusdrycker, hemställde utskottet, beträffande nu ifrågavarande bestämmelser, att desamma måtte få den lydelse, nykterhetskommitténs förslag innehöller, med tillägg likväl att Konungens befallningshavande skulle äga att efter magistratens eller kommunalnämndens hörande för särskilt tillfälle medgiva undantag från förbudet. Efter det kamrarna stannat i skiljaktiga beslut, framlade bevillningsutskottet förslag till sammanjämkning, vilket förslag i nu ifrågavarande del upptog den av utskottet i nyssnämnda betänkande föreslagna och av andra kammaren godkända bestämmelsen. Sedan sammanjämkningsförslaget antagits av första kammaren och, efter återremiss, jämväl av den andra, har sistnämnda bestämmelse influtit i 55 § 2 mom. av den av Kungl. Maj:t den 14 juni 1917 utfärdade, nu gällande förordningen angående försäljning av rusdrycker.

Vid 1919 års lagtima riksdag väckte inom andra kammaren herr *Nylander* motion därom, att ifrågavarande författningsrum skulle erhålla den lydelse, han i sin förevarande motion ånyo förordat.

Bevillningsutskottet, som anslöt sig till motionärens förslag utom i fråga om utskänkingen vid danstillställningar, hemställde, att riksdagen, i anledning av motionen, måtte för sin del besluta, att 55 § i ovannämnda förordning skulle erhålla denna lydelse:

1. Inom — — — förbjuden.
2. Vid offentligt skådespel eller varieté-, cirkus- eller annan dylik föreställning eller, med undantag av konsert, vid vilken uteslutande utföres instrumental-musik, varje annan föreställning, till vilken allmänheten har tillträde, må utskänking av spritdrycker icke ske i lokal eller å plats, därifrån är utsikt till skådebanan eller annan plats, där föreställningen gives.
3. Vid offentlig danstillställning må utskänking av rusdrycker icke ske i lokal eller å plats, där danstillställningen äger rum, eller i annan lokal, som med förstnämnda lokal står i inre förbindelse; dock må Konungens befallningshavande, efter magistratens eller kommunalnämndens hörande, för särskilt tillfälle medgiva undantag från det sålunda meddelade förbudet.

Första kammaren biföll utskottets hemställan, medan andra kammaren godkände en inom utskottet avgiven reservation, innefattande yrkande om avslag å motionen. I följd härav hade frågan förfallit.

Jämväl vid 1920 års riksdag blev föreliggande spörsmål framfört, ehuru i mera begränsad omfattning. I motion I: 116 föreslog nämligen herr *Johan Nilsson* i Malmö följande ändrade avfattning av merberörda stadgande:

Vid offentlig varieté-, cirkus- eller annan dylik föreställning eller med undantag av konsert, vid vilken uteslutande utföres instrumentalmusik, samt teater, då skådespel där uppföres, varje annan föreställning, till vilken allmänheten har tillträde, eller vid offentlig danstillställning må utskänkning av spritdrycker icke ske i lokal eller å plats, där föreställningen äger rum eller i annan lokal, som med förstnämnda lokal står i inre förbindelse; dock må Konungens befallningshavande, efter magistratens eller kommunalnämndens hörande, för särskilt tillfälle medgiva undantag från det sålunda meddelade förbudet.

Härmed avsågs endast att bereda undantag från det ifrågavarande utskänkingsförbudet för de verkliga teatrarna, i det att förbudet skulle så inskränkas, att detsamma icke komme att förhindra servering av rusdrycker inom restauranglokaler, vilka stode i inre förbindelse med lokal, där skådespel uppfördes.

Bevillningsutskottet avstyrkte emellertid motionen och yttrade därvid, efter att hava citerat det jämväl här ovan intagna uttalandet av nykterhetskommittén, följande:

»Den av nykterhetskommittén på sin tid meddelade, ovan återgivna motive- ringen för den av kommittén förordade lydelsen av ifrågavarande bestämmelser äger, enligt utskottets mening, alljämt sin fulla principiella giltighet. Den del av för- budet, mot vilken motionären riktat sig, utgör ett led i de viktiga strävandena att frigöra det offentliga nöjeslivet från alkoholbruket och har i detta sammanhang sitt obestridliga värde. Om av en dylik bestämmelse i ett eller annat fall kan föranledas, att godtyckligt sådana anordningar träffas, vilka försvåra åtkomsten även av drycker, som icke avses med förbudet, kan detta svårligen anses vara tillräckligt skäl att medgiva ett undantag från en i lagstiftningen genomförd grundtanke. Det har syntts utskottet numera finnas så mycket mindre skäl att tillmötesgå ett sådant krav, som de ifrågavarande bestämmelserna nu varit i kraft sedan början av år 1919 och så- väl teaterägare som allmänhet torde kunna förutsättas hava anpassat sig efter de- samma.»

I avgiven reservation hade sex ledamöter anslutit sig till motionen, vilken även godkändes av första kammaren, dock med den ändring att dels ordet »spritdrycker» utbyttes mot »rusdrycker», dels ock mellan orden »föreställningen» och »äger rum» insattes orden »eller danstill- ställningen». Andra kammaren åter biföll utskottets hemställen, i följd varav frågan ånyo hade förfallit.

*Utskottets
yttrande.*

Herr Nylanders förslag avser, att utskänkingsförbudet skulle i två hänseenden inskränkas, nämligen dels till att gälla lokal eller plats, där föreställning eller danstillställning äger rum, och sålunda upphävas i fråga om lokal, som med den förstnämnda står i inre förbindelse, dels ock till att omfatta endast spritdrycker. Följden av sådana ändringar av gällande bestämmelser skulle bliva, att å teatrar, cirkus, varietéer

m. m. mellanaktsservering av rusdrycker av alla slag i angränsande lokaler skulle få äga rum, ävensom att servering av vin och öl under pågående kabaret- och dylika föreställningar ävensom vid danstillställningar skulle bliva medgiven.

Utskottet har icke kunnat finna, att motionären förebragt något bärande skäl för utskottet att frångå den ståndpunkt, utskottet så sent som förra året ansåg sig böra intaga beträffande ett förslag, som var av vida mindre räckvidd. Vad utskottet, enligt vad ovan refererats, då uttalade, synes alltjämt äga giltighet, och får utskottet, under åberopande därav, hemställa,

att herr Nylanders förevarande motion, II:103, icke måtte av riksdagen bifallas.

Stockholm den 26 maj 1921.

På bevillningsutskottets vägnar:

ERIK RÖING.

Reservation:

av herrar *Röing*, friherre *Fleming*, *Antonsson*, *Wijk*, *Lithander*, *Grevesmühl*, *Kant* och *Brännström*, vilka ansett, att utskottet i anledning av motionen bort i likhet med 1919 års bevillningsutskott hemställa, att riksdagen måtte för sin del besluta, att 55 § i rusdrycksförsäljningsförelöjningen skulle erhålla följande ändrade avfattning:

1. Inom — — — förbjuden.

2. Vid offentligt skådespel eller varieté-, cirkus- eller annan dylik föreställning eller, med undantag av konsert, vid vilken uteslutande utföres instrumentalmusik, varje annan föreställning, till vilken allmänheten har tillträde, må utskänkning av spritdrycker icke ske i lokal eller å plats, därifrån är utsikt till skådebanan eller annan plats, där föreställningen gives.

3. Vid offentlig danstillställning må utskänkning av rusedrycker icke ske i lokal eller å plats, där danstillställningen äger rum, eller i annan lokal, som med förstnämnda lokal står i inre förbindelse; dock må Konungens befallningshavande, efter magistratens eller kommunalnämndens hörande, för särskilt tillfälle medgiva undantag från det sålunda meddelade förbudet.
